

ראיון עם אדוארד הית, ראש ממשלת בריטניה, בתכנית פנורמה של הבי.בי.סי. (8.10.1973)

הסיבה השורשית היא אי יכולת הערבים והישראלים או שאר העולם להביא לידי הסדר לפי החלטה 242 שקיבל האו"ם אחרי מלחמת ששת הימים ב-1967. זו הסיבה היסודית. מאחר שתמיד חששנו כי המצב יתפתח בדרך זו או אחרת, השתדלנו מאוד להביא לידי הסדר זה. ניסינו דרכים שונות. ניסינו את האו"ם והיו שיחות ארבע המעצמות עם האו"ם. ניסינו בשיחותינו שלנו — בשיחותי שלי — עם הנשיא ניקסון. ניסינו באירופה בדיונים בין שרי החוץ של השוק המשותף ובמרוצת שלוש השנים הללו פיתחנו את יחסינו עם המדינות הערביות באורח ניכר למדי. יש לנו, אני שמח לומר, יחסים טובים עם ארצות ערב. יש לנו גם יחסים טובים עם ישראל וכך, ניסינו לעשות ככל יכולתנו ומשום כך, כאשר פרץ המשבר, ניסינו אני ושר החוץ לכנס מייד את מועצת הביטחון כדי לבדוק אם אפשר להשיג הפסקת-אש כדי להפסיק את הלחימה ולהניח למזכיר הכללי לעשות ניסיון נוסף לפי החלטה 242 כדי להביא לידי הסדר קבוע. ככל שהלחימה נמשכת הסיכונים עצומים. ישנם סיכונים לגבי מעורבות המעצמות הגדולות, סיכונים לגבי השתתפות מדינות ערביות אחרות, סיכונים לגבי המדינות הערביות עצמן, סיכונים לאספקת הנפט וכדומה לעולם המערבי המתועש. אולם לאור האינטרסים של הכל אנו חייבים לעשות ככל יכולתנו להביא לידי הפסקת-אש ואחר-כך לעשות ניסיון נוסף להביא לידי הסדר קבוע.

הם בוודאי לא לחצו לחץ כלשהו עלינו. ואינני סבור שהם לוחצים על חברה אחרת כלשהי בשוק המשותף. נכון בהחלט, כי כמה ממנהיגי העולם הערבי אמרו שהם עומדים להגביל את הגדלת התפוקה שלהם או אף להרחיק לכת יותר ככל שמדובר בארה"ב, שכן הם חולקים על מדיניותה כלפי ישראל. אבל לא היה כל ניסיון שהוא ללחוץ עלינו.

אין לנו כל אמצעי ללחוץ על ישראל. בשיחות עם ראש הממשלה ושר החוץ שלה כל פעם שביקרו בלונדון ניסינו להציע הצעות לגבי סוג ההסדר שאפשר לעשות. סר אלק דאגלס יום הציע בנאום שנשא בהרוגייט, אשר בינתיים נעשה מפורסם מאוד, הצעות ברורות למדי לגבי האופן שבו אפשר להביא לידי נסיגת ישראל מן הארצות הערביות ולהעניק לישראל גבולות בטוחים בעת ובעונה אחת.

אנו סבור, שכולנו חייבים להכיר בצורך שיש לישראל בגבולות בטוחים שבהם תוכל להתגונן, אבל העולם הערבי התקדם בשנים האחרונות בצורה ניכרת בעמדתו שלו. נאמר, כי הוא מכיר עתה בישראל ויודע שהיא תתקיים. הוא מכיר כי ישראל והעולם הערבי חייבים לחיות יחד וזו התקדמות חשובה, ודעתנו תמיד היתה שאין זה צריך להיות מעבר לבינתים של המדינאים לעבד הסדר שבאמצעותו ניתן להביא שלום. שני הצדדים יכולים לחיות יחד, התעלה יכולה להיפתח ויכולות להיות ערובות בטחוניות שיאפשרו לישראל להרגיש שלא תמיד מאיימת עליה התקפה מבחוץ.

במזרח-התיכון שוב פרצה מלחמה. מהי הסיבה לכך, לדעתך?

במלחמה זו נראה כי מספר מדינות ערביות המפיקות נפט מנסות ללחוץ על המערב כדי ליצור לחצים על ישראל.

האם אתה סבור כי נעשה די כדי ללחוץ על ישראל למען תישמע להחלטת האו"ם?

דובר צה"ל מודיע:

בעשך היום תקפו מטוסי חיל האויר את סוללות הטילים ומתקנים צבאיים אחרים באזור כורט-סעיד. הסוללות נפגעו ויצאו מכלל פעולה. למתקנים נגרמו נזקים כבדים.

דובר צה"ל מודיע:

קרב ימי במפרץ סואץ נפגעה ספינת מוקשים מצרית מסוג דקסטרו ע"י ספינת חיל הים ועלחה באש. לכל ספינותינו שלום.

דו"ח מסכם ליום 9 באוקטובר, שעה 1700

המלחמה — כללי

- אלון — ההחלטה להמתין לפלישת האויב היתה נבונה.
- הרמטכ"ל: היום נחליט על כיווני ההתקפה.
- הממשלה החליטה להשמיד את האויב גם מעבר לגבול.
- לחץ ערבי על חוסיין להצטרף למלחמה.
- פיגארו: הערבים הפסידו בהימור.
- ישראל לא חסכה מאמץ להימנע ממלחמה; קוי הפסקת האש נמחקו מהמפה (מעריב).
- אנו בטוחים בניצחון; המטרה — בניגוד לדברי השר אבן בארה"ב — יותר מאשר חזרה לגבולות הפסקת-האש (ידעות).
- מטרתנו לא רק לחזור לקוים אלא גם להבטיח שלא נעמוד בפני בעיה דומה בעתיד; החל שלב ההתשה (הרצוג).
- ארגונים יהודיים בארה"ב דנים בהספקת נשק חדיש לישראל במקום הציוד שאבד בקרבות; ניריורק דיילי ניוז — לישראל מלאי פצצות אטום.
- אסור היה לוותר על היוזמה במחיר תועלת מדינית; ביקורת על החלטת הממשלה בנדון (מתי פלד, מעריב).
- הרמטכ"ל: „נשבור לאויב את העצמות“; אומדן — למעלה מ-100 מטוסי אויב הושמדו.

בעיות במוקד ההתעניינות

- האם חלה התפנית במערכה.
- מחיר המלחמה.
- הספקת ציוד לישראל.

דובר צה"ל מודיע:

סיני - במשך שעות הלילה לא היו פעולות לוחמה של ממש. במשך שעות הלילה המשיכו המצרים במאמצייהם להעביר לגדה המזרחית של התעלה טנקים נוספים ואספקה חיונית, בעוד חיל אויר שלנו תוקף את הגשרים ומשבש את המאמץ המצרי.

המת הגולן - במשך כל שעות הלילה נמשכו החקפות הנגד של הסודים שנהדפו כולן ע"י כוחותינו המחזיקים בעמדותיהם בסיועו הפעיל של חיל אויר. כמו כן היו מספר הפגזות. בין היחד נפלו פגזים באזור משק חולתא.

פעילות ימית - בקרב ימי שנערך באיזור דמיט (מול הדלתא של הנילוס) בין ספינות טילים ישראליות לכיף ספינות טילים מצריות טבעו 3 סטי"לים מצריים. לכל ספינותינו שלום.

פעילות אווירית - מטוסי ח"א חקפו ופגעו ב-2 סטי"לים מצריים באיזור ראס-מוחמד שבים סוף. 2 הליקופטרים מצריים ניסו להנחית כח פשיטה באיזור ראס-סודר. אחד ההליקופטרים הופל והשני הושמד.

פעילות חבלנית - בהתקלות עם מחבלים באיזור יראון נהרגו 2 מחבלים.

חזית סוריה

- קהיר: התקדמנו 15 ק"מ בתוך סיני; צופרי הזעקה הופעלו בקהיר לראשונה; הטלביזיה המצרית הציגה שני שבויים ישראלים; מספר הרוגי המצרים נאמד על-ידי קצין בכיר באלפים (ידיעות).
- רדיו קהיר קורא לתושבים שלא להאזין לשידורי ישראל (מעריב).
- המטרה היא להביא את המצרים למשא-ומתן בלי תנאים (הארץ, סלפטר).
- חיל-האוויר תקף בעומק סוריה; טילים סוריים על ישובים בעמק; נזק רב בגבת; תושבי הרמה שבים לישוביהם (מעריב).
- היוזמה עברה לישראל; חיל-האוויר הפציץ ה-מטכ"ל הסורי בדמשק; סוחוי 20 - המטוס החדש בזירה, בשימוש הסורים (ידיעות).

חזית מצרים

- ישראל - פנים ועורף
- נזק גדול בגבת.
- שכה בהלת הקניות; ערביי השטחים חזרו לתל-אביב (מעריב).
- הפצצה כבדה על איזור פורט-סעיד (הארץ).
- צה"ל נמצא 5-7 ק"מ מהתעלה; המצרים הע-בירו שריון נוסף לגדה המזרחית (מעריב).

דובר צה"ל מודיע:

במשך היומיים האחרונים יהיו הסורים כ-20 רקטות פרוג על ישובים אזרחיים בצפון הארץ. הישובים שנפגעו הם מגדל העמק וקבוץ גבת. פך נפלו רקטות באזור כפר ברוך ונהלל. היו נפגעים בין האזרחים. במגדל העמק נזקו פתי מגורים וגן ילדים. בגבת נפגע ביי"ס. בעת ההפגזה לא היו ילדים בבתי"ס ובגן הילדים.

פרטים נוספים:

רקטות פרוג הם רקטות קרקע קרקע מתוצרת סובייטית טווח 70 ק"מ משקל ראש הנפץ 500 ק"ג.

ביום באמצעות צד שלישי שלא תנקוט פעולת מנע.

מועצת הביטחון התכנסה והתפזרה בגלל מחלוקת בין ארה"ב לברה"מ; ברה"מ תתמוך בהפסקת אש אם יחזיקו הערבים מעמד (עיתונות).

הערבים הפסידו בהימור (בירות).

התמרמרות האופוזיציה בצרפת על סלחנות פריז לתוקפנות הערבית.

מסע אנטי-ישראלי נרחב בברה"מ.

דיילי טלגרף — הרוסים רמזו לישראל על ההתקפה הצפויה.

קריסטן סיינס מוניטור: שכר הערבים יצא בהפסדם.

מקגורן גינה תוקפנות סוריה ומצרים וקרא לארה"ב לספק ציוד צבאי לישראל.

מגעים להחלטה מוסכמת במועצת הביטחון.

חוגים מדיניים בירושלים: ישראל תדרוש עתה עניין הגבולות הבטוחים.

ארה"ב וברה"מ לא יהפכו המלחמה במזרח התיכון לנושא לעימות ביניהן (שגב, מעריב).

• בדוים ודרוזים מעמידים עצמם לרשות צה"ל.

• גני הילדים ובתי-הספר היסודיים נפתחו מחדש (ידיעות).

• דנים במלוה חובה עד מיליארד ל"י למימון המלחמה.

• ישראלים רבים חזרו מחו"ל והצטרפו ליחידות תיהם בצבא (הארץ).

• זוהי מלחמה לחיים ולמוות ולכן יש לדחות את הבחירות ולהקים ממשלת ליכוד לאומית (שבתי טבת).

• מחיר המלחמה איום ונורא — בדם ובציוד (הארץ).

• מקלטים רבים בתל-אביב לא היו מוכנים; מזל-זלים בהאפלה (הארץ).

הזירה הבינלאומית

• קהיר מציגה תנאים להפסקת אש בחזיתות; על ישראל לסגת לקווי 4 ביוני. ישראל מודיעה לואלדהיים: נמשיך עד למיגור התוקפים (רדיו ועיתונות).

• ניריורק טיימס: ישראל תשגה אם תנסה לעבור קוי הפסקת האש; אבן — ישראל הבטיחה לער-

דובר צה"ל מודיע:

גזרת סיני

כוחותינו בסיני מהזיקים בקו במרחק של 5-7 ק"מ מזרחיית לתעלה סואץ. בין התעלה לקווי כוחותינו נמצאים חיל רגלים ושדיון מצריים. האויב נבלם וכוחותינו משבשים פעולתו ומסיבים לו אבידות.

גזרת רמת הגולן

בחזית הסוריה מהזיקים כוחותינו לאורך קו הפסקת האש משנת 1967. צפונית לקוניטרה מתנהלים קרבות לבלימת התקפת נגד סורית. הסורים נסו הבוקר להנחית כוחות ממוסוקים בקרבת אל-רום ברמת הגולן. בפעולה זו הופלו והושמדו 4 מטוסים סוריים וכל היילי האויב שבהם נהרגו.

חיל אוויר

חיל האוויר תקף הבוקר 2 שדות תעופה מרכזיים בעומק מצריים וגרם להם נזקים חמורים. שדות התעופה שהוסצו הם:
1. מנסורה 2. קוסמיה
חיל האוויר ממשיך את פעולתו ומסייע לכוחות היבשה ותוקף ללא הפריעה שדיון אויב בשחי החזיתות ומסב להם אבידות.

דובר צה"ל מודיע:

בעקבות הפצצה ישוּבֵי העמק בטילי "פרוג" במצך שלוחת הימים האחרונים וטגיעות בישובי עמק החולה - חקפנו מטוס חיל האוויר היום בצהריים מטרת איסטרטגיות בסוריה.
הוחקפנו מפקדות המטה הכללי של צבא סוריה ומפקדה חיל האוויר הסורי באיזור דמשק, ובתי זיקוק ותחנת כח באיזור תומס.
בך הותקפה תחנת מכ"ם בג'בל ברנך בהר הלבנון, השועלת בשירות חיל האוויר הסורי.
טיסינו מדווחים על 5 גיעות טובות במטרות.